

MARTA KERŠIČ

zgodovinarica in sodelavka
Študijskega centra za narodno spravo

Rekla sem jim, naj ne mislijo, da bodo imeli z rdečo zvezdo še kdaj dostop v Šentjošt

ALEŠ ŽUŽEK foto: **PRIMOŽ LAVRE**
ales.zuzek@reporter.si

S tematiko vaških straž v Šentjoštu sem tudi rodbinsko povezana. Pet bratov mojega ata je bilo pri domobrancih. Vsi so izgubili življenje po vojni, je povedala zgodovinarica Marta Keršič. O pričevalcih pravi, da v sebi ne nosijo sovraštva ali želje po maščevanju, ampak želijo le povrnitev dostojanstva in védenje o tem, kje ležijo trupla njihovih domačih. Poudarila je še, da verjame v spravo in je prepričana, da jo bomo dosegli, saj brez nje težko govorimo o varni prihodnosti in življenju v sožitju in dialogu.

Ste zgodovinarica po poklicu. Zakaj ste se odločili za zgodovino in raziskovanje medvojnega in povojnega obdobja? Je v ozadju kakšna vaša osebna zgodba?

Odraščala sem v Šentjoštu nad Horjulom, kjer živim še danes. V naši družini smo se vedno veliko pogovarjali o dogajanju med drugo svetovno vojno in po njej. Ata in mama sta domov večkrat povabila širok krog ljudi. Tudi ko je pogovor tekkel o aktualnih političnih razmerah, je bil izvor trenutnega stanja v medvojnem in povojnem času. Mislim, da je bila tukaj postavljena vez, ki me je povezala z zanimanjem za zgodovino. In tudi pozneje, ko sem študirala zgodovino, mi je bila najbolj blizu ravno tematika 20. stoletja.

Kaj je bila tema vaše diplomske naloge?

Diplomirala sem iz vaških straž v Šentjoštu. Moj mentor je bil profesor dr. Tone Ferenc. Z vaškimi stražami v Šentjoštu sem tudi rodbinsko povezana. Pet bratov mojega ata je bilo pri domobrancih. Vsi so izgubili življenje po vojni. Ravno včeraj (intervju je bil pretekli ponedeljek, op. p.) sem bila na spominski slovesnosti na Teharjah. Tam so atovi bratje sklenili svojo življenjsko pot oziroma so bili od tam odpeljani v Barbarin rov ali na Hrastniški hrib.

Zagotovo veste, da so bili prav tam?

Ja. Po informacijah sojetnikov so jih zadnjič videli na Teharjah, od tam pa ni več sledov, kam so bili prepeljeni. Predvidevamo, da so jih pripeljali na enega od prej omenjenih krajev. Še en atov brat je šel po vojni na Koroško, ampak je tam zbolel, zato se ni pridružil valu domobrancev, ki so jih vračali. Pozneje je šel v Argentino in si tam ustvaril družino. Tudi stari ata po mami strani je bil član vaške straže in pozneje domobrancev v Šentjoštu.

Kaj se je zgodilo z njim po vojni?

Po vojni ni odšel na Koroško, ker je bila stara mama v zadnjem mesecu nosečnosti in ga je prosila, naj ostane doma.

Nekaj mesecev se je skrival po sosednjih kmetijah. Ko je prišel iz skrivališča, so ga zaprli v Kočevju. Bil je politični zapornik, oblast ga je obravnavala

la kot vojnega zločinca. Iz Kočevja se je vrnil domov, a je psihično zbolel in imel hude travme, kar so občutili tudi domači. Pozneje se je z romanjem na Brezje, kjer so se priporočili Mariji, njegovo stanje začelo izboljševati. Pred vojno je imel delavnico z mizarско obrtjo, a so mu je po vojni zasegli in je ostal brez pravic. Dve mami-ni sestri sta šli leta 1945 na Koroško in od tam pozneje v Severno Ameriko, kjer sta si ustvarili družini. Tako lahko rečem, da me je od otroških let naprej spremljalo medvojni in povojno dogajanje in sem se verjetno tudi na podlagi tega odločila za študij zgodovine. Dodala bi še, da se je v moji družini o vseh zgodovinskih dogodkih vedno govorilo zelo odprto in svobodno.

Vas je bilo kdaj strah govoriti o tem?

Ne. Nikoli nisem imela strahu, da o tem ne bi smela govoriti. Spomnim se sicer, da

Zahteva se resnica, enakopravnost in spoštovanje, ne pa drugorazrednost, ki jo je še vedno čutiti v slovenskem prostoru.

nam je učiteljica v osnovni šoli razlagala, da je bil v Šentjoštu oddelek, ki je sodeloval z okupatorjem. Ampak mi otroci smo to sprejemali zelo suvereno, ker smo bili že v tistem času od staršev dobro seznanjeni z razmerami med vojno in zakaj so morali ti ljudje sprejeti orožje okupatorja. Prav tako nisem imela strahov in dvomov pozneje, ko sem študirala zgodovino. Ko sem prišla v Študijski center za narodno spravo in sem začela snemati pričevanja, pa sem se soočila s strahom ljudi. To je bila zame novost, ker sem živela v prepričanju, da smo že osvobojeni strahu, nato pa sem v stiku s pričevalci iz številnih krajev Slovenije videla, da je v ljudeh še vedno prisoten in da si ne upajo povedati bolečih zgodb.

Kot razumem, je usoda, ki jo je doživela vaša družina med vojni v Šentjoštu in po njej, značilna tudi za druge tamkajšnje družine?

Vsekakor. Šentjošt je bil eden od krajev, ki ga je zelo prizadelo revolucionarno nasilje. Že leta 1941 oziroma na prehodu med letoma 1941 in 1942, ko so se na našem območju začele pojavljati prve skupine partizanov, se je začelo tudi ustrahovanje domačinov. Najprej so prišla povabila in nagovarjanje domačinov, da bi s partizani sodelovali.

Zakaj niso sprejeli povabil za sodelovanje?

Ker so bili dobro seznanjeni z ideologijo komunizma in s tem, kakšne posledice

ce je puščal za seboj drugod po svetu. To je bil razlog, da niso bili pripravljene sodelovati. Hkrati so bili zelo proti okupatorju. Večji del naše župnije so okupirali Italijani, manjši del pa Nemci. Prav tisti, ki so pozneje organizirali vaško stražo, so bili najprej prizadeti od okupatorjev, npr. Nemcev, izgnani v Srbijo. Domačini so bili tudi pod udarom Italijanov, čeprav italijanski teror na začetku ni bil tako močan kot nemški.

Kdaj je prvič prišlo do partizanskega nasilja nad vaščani Šentjošta?

Eden prvih mejnikov se je april 1942, ko so partizani po hišah pobrali domačine, jih zbrali v vaški gostilni in jim tam strogo zabičali, da se je proti okupatorju dovoljeno bojevati samo pod njihovo oblastjo. Kdor nasprotuje OF, je izdajalec in zasluži smrtno kazen. Strah pred partizani je vse bolj rasel. Domačini so bili seznanjeni z umori Vosa v Ljubljani od leta 1941 dalje, nasilje se je našo vasi vse bolj bližalo. Prišlo je do pokolov v bližnjih vaseh, v Horjulu so ubili župana in njegovo ženo. Ljudje so se o tem pogovarjali in sklenili, da je treba nasilju postaviti mejo in se zavarovati pred njim. Zaradi tega je nastal samoobrambni oddelek v Šentjoštu.

Spomnim se sicer, da nam je učiteljica v osnovni šoli razlagala, da je bil v Šentjoštu oddelek, ki je sodeloval z okupatorjem. Ampak mi otroci smo zelo suvereno sprejemali te zadeve, ker smo bili že v tistem času od staršev dobro seznanjeni z razmerami med vojno.

Kje so dobili orožje?

Najprej so se oborožili z orožjem, ki ga je za sabo pustila razpadla jugoslovanska vojska. Blizu naše vasi je potekala Rupnikova linija in tam so domačini dobili precej orožja. Seveda jih je bilo strah, da jih bo odkril okupator, kasneje pa so dobili dovoljenje italijanske posadke, da lahko nosijo orožje. Od takrat naprej so tudi javno nastopali kot vaška straža.

Kako so se odzvali partizani?

Partizani so Šentjošt napadli, a so bili v boju poraženi. Verjetno je bil neuspeh eden od razlogov, da je sledilo strahovito partizansko maščevanje, v tednu dni so umorili 23 oseb z našega območja. To so bili predvsem domačini, ki niso imeli nobenih povezav z vaško stražo. Zaradi teh umorov je v prvem tednu avgusta 1942 kar 50 otrok ostalo brez enega ali obeh staršev. Postali so vojne sirote in bili od takrat zaznamovani. Partizansko nasilje se je nadaljevalo, a pozneje toliko umorov ni bilo več. Glavnina šentjoških žrtev je padla po vojni. Med domobranci in civilisti, ki so jih po vojni vrnili s Koroškega in jih nato pomorili, je bilo več kot sto Šentjoščanov.

Koliko Šentjoščanov je izgubilo življenje med vojno in po njej?

Vsega skupaj je bilo med Šentjoščani 165 žrtev. V odstotkih to pomeni 20 odstotkov celotnega prebivalstva. K temu je treba dodati še okoli sto civilistov, ki so kot begunci maja 1945 odšli na Koroško in so se potem v glavnem razselili po Argentini, Severni Ameriki in Avstraliji. Nova komunistična oblast je po vojni zaprla tudi nekaj več kot 20 domačinov, od tega kar polovico žensk. Vas Šentjošt je bila zaradi medvojnih in povojnih dogodkov zelo prizadeta. V kraju skoraj ni bilo več življenja. Prvi

otrok v samem središču vasi se je rodil šele devet let po vojni. Ta manko v prirastku zaradi posledic druge svetovne vojne čutimo še danes.

Kaj se je s Šentjoštom dogajalo po letu 1945, v času komunizma?

Tudi v letih po vojni je bil kraj zelo prizadet, saj nova oblast ni dovolila nikarkršnega razvoja. Tisti, ki so se rodili v letih tik pred vojno ali med njo, so bili prvi, ki so začeli skrbeti za to, da bi kraj kljub vsemu ostal pri življenju. Začeli so postavljati osnovno infrastrukturo: cesto, telefon, vodovod, šolo, avtobusni prevoz in gasilski dom. To so osnovne stvari, ki so potrebne, da neki kraj sploh obstane. To so bili težki in zahtevni časi.

Prebral sem, da je leta 1987 v Šentjošt prišla skupina brigadirjev.

Ko sem prišla v Študijski center za narodno spravo in sem začela snemati pričevanja, sem se soočila s strahom ljudi. To je bila zame novost, ker sem živela v prepričanju, da smo že osvobodeni strahu.

To je bila moja osebna izkušnja, o kateri sem spregovorila tudi v govoru na letošnji spominski slovesnosti v Ferdrengu (Podlesju). Zgodilo se je tik pred demokratičnimi spremembami. V Šentjošt je takrat prišla skupina brigadirjev iz Ljubljane. Domačini smo bili gostoljubni in smo vedno radi sprejeli ljudi ne glede na to, od kod so prišli. Sprejeli smo tudi to skupino in jim omogočili, da so se nastanili v kulturnem domu, kjer so prenočili. A ponoči so se dogajale stvari, ki so nas skrajno negativno presenetile.

Kaj se je zgodilo?

Ponoči so brigadirji začeli zvoniti s cerkvenimi zvonovi. Zvonjenje ima vedno neki pomen, zato so se ljudje spraševali, kaj se je zgodilo, da zvoní sredi noči. Del brigadirjev je šel na bližnji hrib, od tam so valili skale navzdol. V tej noči je zmanjkalo tudi nekaj denarja kulturnega društva, ki smo ga imeli vaščani shranjenega v kulturnem domu. Zjutraj so bili domačini ogorčeni nad tem, da so bili svetniki v kapelicah obrnjeni v nasprotno smer in so ljudem kazali hrbet. Skupaj s stricem, ki je bil takrat predsednik kulturnega društva, sva šla do voditelja brigade. Njemu in drugim sva povedala, da so se obnašali skrajno nepriumno in da so na našo gostoljubnost odgovorili na najslabši način. Jaz sem jim tudi rekla, naj ne mislijo, da bodo imeli z zastavo, na kateri se bohoti rdeča zvezda, še kdaj dostop v naš kraj. Čez nekaj dni je do mene prišla policija in popisala zadeve.

Vsako leto pred spominsko slovesnostjo pride v našo vas policija in sprašuje o poteku slovesnosti. Mi jim seveda povemo, kaj organiziramo in kaj se bo dogajalo, vzrok za obisk pa je po njihovih besedah prijava borčevske organizacije.

Revolucionarno nasilje v Sloveniji 1941–1945. Sodelujemo s sorodnimi institucijami v Sloveniji in Evropi. Organiziramo številne posvete in okrogle mize. Zelo smo prisotni na vzgojno-izobraževalnem področju. Objavljamo pričevanja na spletni strani *Zakladnica spominov* in v oddaji *Moja zgodba* na Radiu Ognjišče. To je le nekaj poudarkov glede našega delovanja. Veliko pa nam pomeni, ko nas pokličejo ali obiščejo številni posamezniki in se nam zahvalijo za opravljeno delo. Takrat posebno čutimo, kako pomembno je naše poslanstvo in da slovenski prostor po-

Ste doživeli kakšne neprijetnosti zaradi besed o rdeči zvezdi?

Malo me je res skrbelo, ker se je dogodek ujemal s pisanjem moje diplomske naloge in sem se bala, da bi mi na kakšen način onemogočili nadaljevanje dela. A so bile demokratične spremembe hitrejše in posledic ni bilo. Morda je bil to tudi poskus ustrahovanja. Naj omenim še to. V Šentjoštu imamo vsako leto spominsko slovesnost pri kapeli, ki smo jo v spomin na žrtve naše fare postavili leta 1995 in jo imenujemo Kapela mučencev. V njej so zapisana imena vseh umorjenih med vojno in po njej. Vsako leto pred spominsko slovesnostjo pride v našo vas policija in sprašuje o poteku slovesnosti. Mi jim seveda povemo, kaj organiziramo in kaj se bo dogajalo, vzrok za obisk pa je po njihovih besedah prijava borčevske organizacije. Zanimivo!

Ste sodelavka Študijskega centra za narodno spravo. V javnosti slišimo tudi kritike na račun delovanja tega centra. Kako pa vi ocenjujete delo centra in njegov pomen v slovenski družbi?

Študijski center za narodno spravo je lani praznoval 10. obletnico delovanja. V tem času smo izdali več kot 30 znanstvenih in strokovnih publikacij, objavljamo članke, v okviru ARRS (Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS) sodelujemo z raziskovalnim programom *Zgodovinsko-pravni vidiki kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin na slovenskem ozemlju v 20. stoletju*. Nadaljujemo delo pri obsežnem raziskovalnem projektu z naslovom

biografija

Marta Kersič je bila rojena leta 1965 v Šentjoštu nad Horjulom, kjer živi še danes. Je poročena in mama treh hčerk. Po končani gimnaziji je nadaljevala študij zgodovine in sociologije kulture na FF v Ljubljani in pri prof. Ferencu zagovarjala diplomsko nalogo z naslovom *Postojanka vaške straže Šentjošt* ter izdala knjigo z istim naslovom. Poklicno pot je začela s poučevanjem na osnovni šoli, kasneje se je zaposlila v Študijskem centru za narodno spravo (SCNR). Je soavtorica knjig o Privilegijah slovenskih političnih funkcionarjev v socializmu in *Jaz vem, da sem Slovenka*. V okviru SCNR snema pričevanja žrtve totalitarizmov in njihovih svojcev ter organizira okrogle mize in druge dogodke. Vodila je projekt *Zgodovinska poletna šola za mlade*. S sodelavko ureja spletno stran *Zakladnica spominov*, kjer so objavljena pričevanja. Spremlja obnovo spomenika državnega pomena, zaporniških celic v Ljubljani. Sodeluje z Radiom Ognjišče in pripravlja prispevke za oddajo *Moja zgodba*. Piše strokovne in znanstvene članke. Aktivno je vključena v kulturno in družbeno življenje domače vasi. Vzdržuje redne stike s Slovenci po svetu.

trebuje institucijo, ki se ukvarja z medvojnimi in povojnimi obdobjem. S svojim delovanjem zapolnjujemo vrzeli raziskovanja predvsem na tistih področjih, ki so manj raziskana. S tega vidika ni dvoma o tem, ali je obstoj Študijskega centra za narodno spravo pomemben ali ne. Nenazadnje je tudi predsednik države Borut Pahor že večkrat javno izrazil, da je takšna institucija za Slovenijo potrebna in pomembna.

Pogosto slišimo pojem narodna sprava. Ljudje imajo o tem pogosto različne predstave. Kaj za vas pomeni sprava?

Pri nekaterih ljudeh pojem sprava res zbuja nelagodni občutek. Jaz v spravo verjamem in sem prepričana, da jo bomo dosegli. Brez nje težko govorimo o varni prihodnosti in življenju v sožitju in dialogu. Naredili smo že veliko korakov v pozitivno smer, je pa res, da pot ni kratka in enostavna. Sprava mora potekati na različnih ravneh.

Katerih ravneh?

Lahko govorimo o spravi, s katero se mora soočiti zgodovinar. V to so zajete znanstvene raziskave, analize arhivskih in ustnih virov, dokumentov, izdajanje literature, priprava razstav, organiziranje posvetov za strokovno in širšo javnost. Vse to širi polje dialoga, pri katerem je treba upoštevati, da ne gre za revizijo zgodovine, ampak za odkrivanje novih dejstev na podlagi novih spoznanj. V tej smeri deluje tudi naš center. Pomembno delo na poti do sprave opravljata vladna komisija za popravilo krivic in komisija za reševanje vprašanih prikritih grobišč. V Sloveniji imamo prav tako številne nevladne organizacije, ki si že desetletja prizadevajo spregovoriti o kršenju človekovih pravic in dostojanstva. Naj omenim Novo slovensko zavezo, Društvo lastnikov razlaščenega premoženja, Društvo prisilnih mobilizirancev in prizadevanja številnih posameznikov. Čutiti pa je manko z državne strani.

Kaj mislite s tem?

Slovenski parlament bi npr. moral sprejeti *Resolucijo o evropski zavesti in totali-*

Zaradi umorov je v prvem tednu avgusta 1942 na območju Šentjošta kar 50 otrok ostalo brez enega ali obeh staršev.

tarizmu, ki enači vse totalitarne režime. Resolucija je bila na evropski ravni sprejeta tudi z glasovi slovenskih poslancev, v slovenskem državnem zboru pa še ne. Prav tako ni premikov na področju pravosodja, saj nihče od zločincev še ni bil obsojen. Zločinca je treba poimeno-

Vas Šentjošt je bila zaradi medvojnih in povojnih dogodkov zelo prizadeta. V kraju skoraj ni bilo več življenja.

ti z imeni in priimki, da se ne govori posplošeno in odgovornost prenaša na vse borce. Lahko se ugotovi, kdo je v določenem času vodil neko organizacijo, enoto, kaj je ta počela in kdo je odgovoren za njena dejanja. Premalo je narejenega tudi na vzgojno-izobraževalnem področju. Mladi morajo biti seznanjeni z zgodovinskimi dejstvi, da si lahko ustvarijo jasno sliko o slovenski polpretekli zgodovini. Nenazadnje govorimo tudi o spravi na osebni ravni. Lahko povem, da pričevalci, s katerimi se srečujem dnevno, v sebi ne nosijo sovraštva ali želje po maščevanju. Želijo le povrnitev dostojanstva in vedenje o tem, kje ležijo trupla njihovih domačih. To je osnovna civilizacijska norma in temelj demokratične družbe. Zahteva se resnica, enakopravnost in spoštovanje, ne pa drugorazrednost, ki jo je še vedno čutiti v slovenskem prostoru.

Del brigadirjev, ki so leta 1987 prišli v Šentjošt, je šel na bližnji hrib, od tam so valili skale navzdol. Tiste noči je zmanjkalo tudi nekaj denarja kulturnega društva, ki smo ga imeli vaščani shranjenega v kulturnem domu.

Kakšen je vaš pogled na obdobje 1941–1945. Vemo, da se mu je dolgo reklo zgolj narodnoosvobodilni boj, NOB. To obdobje se zdaj označuje tudi kot državljanska, bratomorna vojna.

To je večplastno vprašanje, ki zahteva širšo razlago. Če sledimo dogodkom, ki so v tistem času potekali v slovenskem prostoru, lahko rečemo, da je okupacija pomenila enega najtežjih udarcev za slovenski narod. Zelo majhen odstotek je bil tistih, ki so dejansko sodelovali z okupatorjem in delali v njegovo korist, večino Slovencev pa je okupacija močno prizadela. Zgodaj so se pojavile posamezne odporne skupine. Ena prvih je bila organizacija TIGR. Odporne skupine so se organizirale tudi v demokratičnem taboru, in sicer Slovenska legija, malo kasneje pa Sokolska in Narodna legija.

Zakaj te skupine niso začele oborožene boja proti okupatorju?

Predvsem zato ne, ker so realno ocenile, kolikšna je dejanska vojaška moč okupatorja. V ta na prvi pogled prazen prostor je vstopila partija, ki je bila izurjena v ilegalnem delu. Partija je preko OF navzven delovala kot frontno gibanje, dejansko pa je bila po vsebini revolucionarno usmerjena in s ciljem prevzema oblasti. To je bila ena najhujših nesreč za slovenski narod. Do ustanovitve vaških straž govorimo o 700 do 800 žrtvah med civilisti zaradi revolucionarnega nasilja. Na drugi strani so bile v tem času okupatorju prizadejane zanemarljive žrtve. Žrtve med slovenskimi civilisti je povzročala Varnostno-obveščevalna služba (VOS), ki je bila politična policija partije. Iz tega je jasno vidno, da je partija želela od vsega začetka prevzeti oblast in je izkoristila okupacijo za uresničitev svojih ciljev. Na revolucionarno nasilje so se ljudje odzvali dokaj pozno in s samooobrambnimi oddelki skušali zaščititi svoja življenja. Po koncu italijanske kapitulacije je bila ustanovljena domobranska vojska. Prišlo je do močnega spopada med obema stranema. Najhujše obdobje pa je bilo po koncu vojne. Ko sta tako rekoč celotna Evropa in svet praznovala konec druge svetovne vojne, se je na slovenskem prostoru dogajala ena najhujših dram z zunajsondnimi umori tisočev Slovencev in pripadnikov drugih narodov. Glavnina umorov je bila do januarja 1946. To je bila ena najhujših tragedij slovenskega naroda.

Pred dobrim mesecem je bila 70. obletnica ustanovitve ženskega taborišča v Ferdrengu pri Kočevju. Na spominski slovesnosti ste imeli govor.

Ja, res je. Letos mineva 70 let od ustanovitve tega taborišča, ki je bilo postavljeno v zapuščeno vas nemških Kočevarjev. Ustanovljeno je bilo julija 1949 in je delovalo do konca oktobra istega leta. Ženske taboriščnice so bile od tam odpeljane na škofjeloški grad in kasneje na grad Rajhenburg. V taborišču so bile zaprte ženske iz vse Slovenije. To so bile v večini intelektualke, študentke, pa tudi kmetice. Stare so bile od 16 do 80 let. Še danes mnoge med njimi ne vedo, zakaj so bili zaprte. Tudi po tem, ko so jih izpustili, številne taboriščnice iz Ferdrenga niso upale spregovoriti o tem, kar so doživele. To taborišče se je uradno imenovalo taborišče za družbeno koristno delo, dejansko so tam žene imele suženjsko delo, podobno tistemu, ki so ga morali opravljati zaporniki na Golem otoku. Tolkle so kamernje, opravljale težka kmečka dela, podreti so morale cerkev in spomenike na pokopališču. Pazniki in paznice so ženske žalili, jih poniževali in jim jemali dostojanstvo. Zapornice so živele v nemogočih higienskih razmerah in strahu, da jih čaka smrt. Šele iz Škofje Loke so lahko domov poslale dopisnice, ki so bile že vnaprej napisane, dopisale so samo naslov, prej

pa štiri mesece niso imele stikov z domačimi. Šlo je za sistematično ustrahovanje ljudi, ko človeka tako močno prestrašiš, ga lahko držiš v šahu, to je eden od totalitarnih vzvodov za podrejanje ljudi.

Koliko taboriščnic je bilo v Ferdrengu?

Vseh blizu 800, od tega političnih okoli 500.

Koliko je še živih?

Na zadnji slovesnosti sta bili prisotni dve nekdanji taboriščnici. Njihovo število razumljivo vsako leto upada. Je pa med nekdanjimi taboriščnicami še vedno zelo dejavna Lidija Drobnič.

Za konec se vrniva k vašemu domačemu Šentjoštu. Šentjoščani imate tudi zelo znanega vaščana, to je znanstvenik in podjetnik Jure Leskovec, ki zdaj

živi v ZDA in predava na sloviti Univerzi Stanford v Kaliforniji.

Jureta Leskovca poznam osebno. Je moj sosed. Njegov oče je bil ravno tisti Šentjoščan, ki se je po vojni prvi rodil v središču vasi.

Ta, ki se je rodil devet let po vojni?

Ja, to je njegov oče. Ponosna sem na to, da je Jure Leskovec eden od pobudnikov

Partija je preko OF navzven delovala kot frontno gibanje, dejansko pa je bila po vsebini revolucionarno usmerjena in s ciljem prevzema oblasti. To je bila ena najhujših nesreč za slovenski narod.

organizacije Asef (Ameriško-slovenska izobraževalna fundacija, op. p.), ki povezuje študente slovenskega rodu, da se izobražujejo na različnih celinah. Zelo sem vesela, da je Jure zaznal potrebo po izmenjavi in dejavno pristopil v smeri povezovanja. Izbral je pristop, ki govori o optimizmu, ki ga nam Slovincem včasih nekoliko primanjkuje. Morda smo glede tega premalo ambiciozni in premalo izkoriščamo potenciala, ki so nam dani. Prav uporabo teh danosti lahko izkoristimo za boljše prihodnost in naše nove rodove. ■